

Kwekers doen ervaring op met hangende sleufpotten

De eerste kweker met het hangend teeltsysteem van Van Tuijl heeft nu zulke goede ervaringen, dat ook andere kwekers kiezen voor dit systeem. Het biedt de voordelen van het gotensysteem en een extra voordeel is dat de spullen er per stuk kunnen worden uitgehaald.

Het hangend teeltsysteem kan je zien als een voortborduurset op het gotensysteem van onder andere kweker Wim Crum, en een hangpotensysteem dat kweker Bart van de Sluis heeft bedacht – ook weer naar

aanleiding van de goten. Het systeem van Van de Sluis bestaat uit tralierekken die op hoogte zijn gezet; de potten hangen in deze rekken.

Het kweken in goten en in hangpotten geeft twee dezelfde voordelen. Het werk aan de spullen (zoals het aanbinden) is op werkhogte te doen, waardoor de werkhouding ergonomisch beter is dan gebukt of zittend bij de grond. Daarnaast worden de wortels vanzelf door luchtstroming gesnoeid zodra ze uit de geperforeerde goten dan wel onder uit de potten groeien. Dat bevordert dus de vertakking van de wortels.

Willem Vermeer van Van Tuijl, toeleverancier uit Haaften, komt bij beide kwekers. Vermeer kreeg vragen van andere kwekers over teelt uit de grond. Hij bedacht dat de goten en de hangpotten samen te smeden moeten zijn tot een nieuwe, praktische variant. Deze zou wel de genoemde voordelen bieden, maar niet de nadelen.

Nadelen originele systemen

Een nadeel van het gotensysteem kan zijn dat een hele goot in één keer wordt leeggehaald. De spullen moet je dan óf ergens allemaal opslaan en overwinteren, óf na het rooien voor de winter nog uitplanten in de vollegrond.

Kwekers kunnen volgens Vermeer ook een ander nadeel zien aan de goot: er is per spil ongeveer twee keer zoveel substraat nodig als bij een spil in een 3 l-container. En dat terwijl substraat dit seizoen weer duurder wordt als gevolg van mislukte veen-oogsten.

Een nadeel van hangpotten in tralierekken is dat deze rekken niet echt praktisch lijken; ze zijn immers

Dankzij de vorm van de sleufpotten en de uitsparingen erin, vertakken de wortels goed en draaien ze niet rond.

oorspronkelijk bedoeld om potten op een veld te beschermen tegen omwaaien. Vermeer: „Als je een systeem aan meer kwekers wilt verkopen, dan moet dat systeem rechtstreeks uit een fabriek komen.”

Sleufpotten

Van de Sluis, de bedenker van de hangpotten, had al bedacht dat hij de standaardpotten beter kon vervangen door sleufpotten. Door uitspa-

ringen rondom de sleufpotten vindt er namelijk nog meer natuurlijke wortelsnoei plaats dan alleen aan de onderkant van de potten.

Voor de nieuwe systeemvariant combineerde Vermeer simpel gezegd „potten, platen en ijzer.” Afgelopen voorjaar heeft hij er bewust voor gekozen om het systeem slechts op één kwekerij te installeren en te beproeven en niet op meer bedrijven tegelijk. „Stel dat er iets fout is aan het systeem, dan zit dat overal fout

en moeten we dat overal herstellen.”

Boomkwekerij G.J. Roelofs en Zn in Dodewaard is het eerste bedrijf waar het systeem dit seizoen in gebruik is (kader: 'Fijn dat we per stuk kunnen rooien'). Daar staat nu ongeveer 450 m aan stellages met hangende sleufpotten: drie rijen potten aan iedere kant van de dragende palen in het midden.

De komende maanden wordt het systeem bij Roelofs verdubbeld. Toeleverancier Van Tuijl gaat het dan

ERVARING

Erwin Schaap: 'Fijn dat we per stuk kunnen rooien'

Het hangend teeltsysteem is bij G.J. Roelofs en Zn geïnstalleerd voor intern gebruik: winterhandveredelingen worden gedurende één seizoen in de hangende sleufpotten opgekweekt tot spullen, waarna ze in de vollegrond worden uitgeplant voor de doorteelt tot laanbomen.

Dit eerste seizoen groeien er diverse soorten in: *Prunus*, *Malus*, *Crataegus*, *Pyrus*, *Sorbus* en *Tilia*. De gewasgroei is net zo goed als in goten, denkt Erwin Schaap van het bedrijf. „De groei hangt wel af van de soort, en dat heeft weer met watergeven te maken.”

Het watergeven, door druppelen, gebeurt op basis van het weer. Maar het tijdstip dat de irrigatie echt wordt aangezet, dat bepaalt Schaap puur op zijn gevoel. „Het is een kwestie van veel controleren: hoe vochtig is de potgrond nog, en hoe hard groeien de planten nu? Ik loop hier toch wel elke dag.”

Schaap is zich ervan bewust dat het substraat in de hangende sleufpotten sneller kan uitdrogen door wind. „Daarom staan ze ook in platen. Die houden wel wat wind tegen.”

Aanleiding voor het hangend teeltsysteem was uitval bij onderstammen in de vollegrond. Als daar uitval optreedt, kamp je jaren later nog met het probleem, aldus Schaap. Is er uitval in het nieuwe systeem, dan wordt de betreffende sleufpot er zo uitgehaald. „Het materiaal dat we gaan uitplanten, is 100% veredelingen.”

In tegenstelling tot bij het gotensysteem hoeft hij geen hele rij in één keer te rooien. „We kunnen de planten nu per stuk uit ons systeem halen, net hoe het ons uitkomt. Dat is wel prettig als je verschillende soorten en maten in één rij hebt staan.”

Het eerste seizoen met het hangend systeem loopt nu ten einde, Schaap heeft dus nog geen ervaringen met de hergroei in de vollegrond. Maar daar maakt hij zich geen zorgen over. „Ik verwacht dat de hergroei net zo perfect is als bij planten uit goten.”

bovendien bij twee andere kwekers aanleggen. Meer kwekers tonen inmiddels belangstelling voor het systeem, zegt vertegenwoordiger Vermeer.

Het hangend teeltsysteem van Van Tuijl kost ongeveer €60 per strekkende meter. Dit betekent dus zes rijen spullen naast elkaar, ofwel €10 per rij. Het gotensysteem kost ter vergelijking zo'n €30 per strekkende meter, maar hier gaat het om twee rijen naast elkaar, ofwel €15 per rij. <

FEITEN

Teeltplaten met sleufpotten erin

De stellages zijn gemaakt van gegalvaniseerd ijzer. Bij G.J. Roelofs en Zn is er om de 10 m een beugel omheen geplaatst voor extra stevigheid. De sleufpotten zijn eigenlijk 3 l-containers met rondom uitsparingen. De potten staan in traditionele teeltplaten; 24 potten per plaat. De stellages zijn erop berekend dat ze volle teeltplaten goed kunnen dragen (130 kg per plaat). Er hangen twee platen met ieder drie rijen potten naast elkaar, dus een stellage bevat zes rijen potten.

Een druppelsysteem zorgt voor het watergeven, in elke pot is één druppelaar gestoken. Het systeem wordt aangestuurd door een beregeningscomputer.

Bij G.J. Roelofs en Zn worden de winterhandveredelingen die bestemd zijn voor het hangend teeltsysteem, centraal in de schuur opgepot. Vervolgens gaan ze met een minishovel op pallets naar de locatie in het systeem. Daar worden ze gewoon met de hand in de platen gezet.

Voor de winter zijn de platen weer leeg; rond deze tijd worden de spullen er handmatig uitgehaald. De sleufpotten gaan eraf, de spullen worden gestapeld in bakken of op pallets: en dan wordt weer met de minishovel naar de schuur of rechtstreeks naar het veld gereden om uit te planten.

